

PARC CENEDLAETHOL ERYRI
Ile i enaid gael llonydd
SNOWDONIA NATIONAL PARK
one of Britain's breathing spaces

Cyswllt · Contact Emyr Williams
Ffôn · Telephone
Ein cyf · Our ref EW/JO
Eich cyf · Your ref DS/SEW
Dyddiad · Date 26 Tachwedd, 2020
e-bost · e-mail Emyr.Williams@eryri.llyw.cymru

Y Cyng. D. Siencyn
Arweinydd Cyngor Gwynedd
Swyddfa'r Cyngor
Caernarfon
Gwynedd, LL55 1SH.

Annwyl Dyfrig,

Nid oes amheuaeth bod y mater hwn wedi dod i'r amlwg yn dilyn yr amgylchiadau rhyfeddol yr ydym wedi canfod ein hunain ynddo yn ystod y pandemig Cofid 19. Un o'r canlyniadau oedd y nifer uwch o ymwelwyr yn dilyn y cyfnod clo. Ynghyd a hyn gwelwyd ymddygiad cyhoeddus gwael yn enwedig yn yr ardaloedd mwyaf poblogaidd, yn Eryri ac yn ehangach.

Materion Cyfreithiol:

Ar hyn o bryd, mae'r darpariaethau mynediad i fynd ar yr Wyddfa ar ffurf chwe Hawl Tramwy Cyhoeddus, thir mynediad agored a chytundebau Mynediad:

1. Mae tri llwybr march (ar droed, beic a cheffyl) - Llwybrau Cwellyn, Rhyd Ddu a Llanberis ac mae'r tri sy'n weddill yn Llwybrau Troed Cyhoeddus - Llwybr Watkin, Llwybr PYG a Llwybr y Mwynwyr.
2. Yn ogystal, mae'r Wyddfa bron i gyd yn `dir mynediad ' sydd wedi'i ddynodi a'i fapio felly o dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000.
3. Mae canran uchel o'r tir yma hefyd yn destun i gytundebau mynediad agored fesul fferm (deddfwriaeth 1949) a wnaed gan yr hen Gyngor Gwynedd mewn cydweithrediad gyda'r Swyddfa Gymreig yn 80'r ganrif ddiwethaf. Ni ellid tynnu allan o'r cytundebau yma, ac mae taliad i'r tiffeddianwyr i adlewyrchu'r difrod bosib i'w tir/anifeiliaid oherwydd pwysau pobol.

Byddai ceisio gosod tariffau yn codi nifer o bwyntiau: Byddai gosod unrhyw fath o 'system godi tâl' ar gyfer cael mynediad ar yr Wyddfa yn gosod cynsail ar gyfer Hawliau Tramwy Cyhoeddus ac fe fyddai'n mynd yn groes i ethos y Ddeddf Priffyrdd. Byddai hyn, heb os, yn destun her gyfreithiol sylweddol a llym ar lefel genedlaethol. Gellir dadlau y buasai hyn yn groes i ethos Deddf Parciau Cenedlaethol a'r holl ddeddfwriaeth sydd wedi ei sefydlu ers yr ail ryfel byd.

Mae cwestiwn ymarferol hefyd yn codi, sef pwy ddylai cael bendith allan o unrhyw incwm a fuasai yn cael ei godi, e.e.

- Perchennog y tir - gan y buasai yn ffordd i gael gwerth o'r ased.
- Y ffermwr neu'r tenant - sydd efallai yn dioddef oherwydd pwysau pobol,
- Awdurdod Priffyrdd - sydd gyda chyfrifoldebau statudol i gynnal y llwybrau,

- Awdurdod y Parc Cenedlaethol - sydd yn rheoli rhan helaeth o'r agweddau ynglŷn â defnydd gan y cyhoedd,
- Cymunedau - effaith tymhorol oherwydd pobol.

Un peth sydd yn sicr mae diffyg adnoddau ar gyfer ymateb i'r heriau sydd yn codi.

Goblygiadau gweithredol:

Mi fyddai gweithredu unrhyw reoliadau ar gyfyngiadau i fynediad ar y ddaear yn anodd iawn. Fydd rhaid ymchwilio i botensial o leiaf dau opsiwn o'i weithredu. Giatiau a rhwystrau ffisegol ar y ddaear ble mae defnyddwyr yn talu er mwyn cael mynediad i'r mynydd. Yn amlwg, fydd rhaid penderfynu pa fynyddoedd fydd o fewn y ffin yma. Gall fod yn gymhleth ac yn gostus ei sefydlu. Opsiwn arall fyddai ffiniau anweladwy gyda system talu ar-lein. Costau is i'w sefydlu ond anodd ei rheoli.

Fyddai unrhyw opsiwn o weithredu angen elfen o orfodaeth a rheoli. Er mwyn gwneud hyn fydd angen adnodd staff ar y ddaear. Fe fuasai rhaid creu swyddogaeth benodol ar gyfer hyn gan fod rôl staff y Cyngor a Wardeniaid yr Awdurdod yn ymwneud a datblygu'r berthynas sydd gennym gyda'r cyhoedd, tiffeddianwyr a phartneriaid yn hytrach na gorfodaeth.

Treth Twristiaeth - Gwaith Blaenorol:

Comisiynodd tîm twristiaeth Cyngor Gwynedd ddarn sylweddol o waith i edrych ar opsiynau o dan y faner 'Elwa o Dwristiaeth', gyda mewnbwn gan swyddogion o'r Awdurdod yma ynghyd a mudiadau eraill.

Daeth yr astudiaeth i'r casgliad bod pedwar prif opsiwn ar gyfer cynhyrchu refeniw: Cynllun Rhodd Ymwelwyr (adeiladu ar Rodd Eryri), Ardal Gwella Busnes Twristiaeth (TBID), Treth Twristiaeth a masnacheiddio mewn sawl ffordd. Roedd gan bob un cryfder a gwendid gwahanol. Roedd eu potensial i godi refeniw hefyd yn amrywio.

Daethpwyd i'r casgliad mai'r ateb tymor hir mwyaf cynaliadwy oedd Ardal Gwella Busnes Twristiaeth (TBID) neu Dreth Twristiaeth. Mae'r adroddiad yn amlinellu y byddai treth twristiaeth yn gofyn am yr angen am bwerau a ddyfarnwyd gan Lywodraeth Cymru i allu cael ei weithredu.

Gobeithio bod y sylwadau uchod o gymorth i chi yn adrodd yn ôl i'r Cyngor.

Yn gywir,

Emyr Williams.
Prif Weithredwr.